

# EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: **DEBRECZENI ISTVÁN** református lelkész

Megjelenik két hetenként szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 240 Lei, fél évre 120 Lei, egyes szám 10 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea (Nagyvárad) Strada Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő.

## Özvegyeink és árváink

sorsa nagy, bántó bánattal zokogott fel a lelkünkben és mély féjdalommal nyilalt bele a szívünkbe a nagybányai egyházmegye lelkészegyesületi gyűlésén. Bántott a bánat, hogy ezzel a sorssal szemben mindeddig olyan nagyon tehetetlenek voltunk és nyilalt fájással sajgott a szívünk, mert ebben a nehéz érzésben benne hullámozt, sulyosodott és sötétedett, azoknak a kilátástalan jövője is, akik utánunk és miatunk fogják járni az életnek ezt a fekete útját. Sehol sem érzik ezt jobban, mint éppen ebben az egyházmegyében ahol a kerületünkben lakó 59 lelkészözvegy közül 31-en vannak és sehol sem éreztük mi sem ily nagyon, mint most, mikor egy félév alatt három család jutott erre a nehéz, szomorú sorsra.

Mindnyájan érezzük, hogy róluk gondoskodni a mi kötelességünk. De azt is tudni kell mindnyájunknak, hogy midőn a mi nyugdíj, vagy gyámintézetünket tervezzük, vagy akár meg is alkotjuk, ezzel még nem segítettünk azokon, akik már ma is özvegyek és árvák. A megalkotandó nyugdíjintézet csak rajtunk, illetve a mi özvegyeink és árváink helyzetén fog könnyíteni.

Pedig a jelenlegi özvegyek és árvák sorsa a legnagyobb részben elbirhatatlan. A legelső gond, amely rájuk szakad, a lakáskeresés. Gyermeküknek a sorsa a legtöbbet városba vonja, ahol lakást kapni szinte lehetetlen vagy csak óriási összegek egyszerre kifizetésével lehet. De miből? Aztán az árvák közt gyakori a betegség, sőt a halál is megjelen s újabb vagy nem várt kiadásokat kellene teljesíteni, ha volna miből. Az a néhány száz lei, mely a mi állami fizetésekiegészítésünkben három havonként jut nekik, még a mindennapi kenyérre sem elég. Miből telik ki a többi és miből a gyermekek neveltetési költsége.

Ezekre tettel megfelelni — az eddigi felfogás szerint — az egyházm. gyámintézetek, illetve lelkészegyesületek kötelessége. De ez a

felfogás és az ebből folyó segélyezés igazságtalan, mert még csak megközelítőleg sem lehet egyenlő. Az egyházmegyékben levő özvegyek száma nincs arányban a lelkészek számával. Mert míg a nagybányában 31, addig a bihari-ban 9, az érmellékiben 8, a nagyszalontaiban 6, a nagykárolyiban 4, a bánátiban 1 segélyezett van. Már pedig egészen bizonyos, hogy a nagybányai lelkészek nem tudnak olyan mértékben gondoskodni az ott élő 31 özvegyről, sem a bihariak 9-ről, mint a nagykárolyi 4-ről, vagy a bánáti 1-ről.

A sorsukat tehát egyetemlegesen és pedig reánk a teherviselőkre nézve is lehetőleg igazságosan kell rendezni. A kongruából való percentuális levonás nem igazságos, mert akiknek csak kongruájuk van, vagy legalább ez képezi javadalmuk legnagyobb részét, ugyanannyit fizetnek, mint akiknek más jövedelmük is van. Tehát ezt a segélyezési módot igazságosabb alapon kell rendeznünk. E tekintetben kétféle megoldási mód lehetséges. Valljuk be becsületesen az évi jövedelmünket és bírálja meg egyházmegyénkint egy-egy bizottság és egy központi kerületi bizottság, mely az így alapul szolgáló javadalom után vesse ki percent szerint a szükséges összeget és azt vonassuk le az állami kiegészítésből. Így történik ez a nagyszalontai egyházmegyében és megfontolás tárgyát képezi most a nagybányában. Vagy pedig kövessük a magyarországi testvérek példáját. Vessünk ki a földek után literben, vagy kilogrammban buzaértéket. Ezt azonban szükségesnek látnám kiegészíteni azzal, hogy a termény javadalmat is vegyük fel segélyalapul, hiszen az ugy biztosabb jövedelem, mint a föld.

De emellett is, mindenesetre pedig addig, míg ezt bármelyik formában keresztülvihetnénk, indítsunk társadalmi akeiót — nem annyira az özvegyek — mint a lelkészárvaik érdekében. Ők a legszerencsétlenebbek, a legelhagyottabbak. Az érmelléki egyházmegyében is, ahol pedig a lelkészek óriási megterheltséget vállaltak magukra, egy árvának csak 1000,

illetve, ha több van, csak 500 lei évi segély jut. Hogy lehessen ilyen körülmények között nemcsak taníttatni, hanem még ipari pályára is képeztetni minden középiskolai tanulás nélkül is? Így nemcsuda, ha ma már pincér papfiu is van. Talán nem lesz lehetetlen megértetnünk a magyar társadalommal, hogy minden szellemileg elveszett lelkészárva veszteség a magyar intelligenciára, a magyar jövőre nézve is, amelynek a papi családok gyermekei mindig az erősségét, a gerincét képezték. A lelkészi körök azért is tegyék intenzívebbé működésüket, gyűljenek össze minél gyakrabban más és más egyházban és vallásos estélyek stb. tartásával propagálják a célt és használják fel anyagi eszközök szerzésére. Hasonlóképpen az egyházmegyei lelkészegyesületek és az egyházmegyek is tartsanak vándorgyűléseket és e célból alakítsuk meg a kerületi lelkészegyesületet és adjuk ki a jelszót: létesítsünk Kálvineumot!

Debreczeni István.

## Az anyaszentegyház feltámadása.

A stockholmi ker. világkonferencia lezáródott eredménye.  
Lelkészi konferenciára szánt előadás.

Minden jel arra mutatott már, hogy meghalt. Sziklasíkjából kijönni örökre képtelen lett. Kárörvendő hangok beszéltek, amíg a nagy követ rája hengerítették:

— Az egyház meghalt! Ellenségei végre diadalt arattak! Most már nincs több szava! Most már senki sem ad rá semmit!

És gunyos lenézéssel mentek el mellette. A német nitscheismus, az orosz bolsevizmus. Meg az ők visszhangjaik szerte a világon. A testi gyönyöröket hajhászó, gondtalan embertömeg... És még ki sem tombolhatták magukat kedvükre ezek a romboló hatalmak, már a nagy kő el volt hengerítve, a koporsó feltörve s a nagy halott feltámasztva. — Feltámasztották ugyanazok a hatalmasságok, amik eltemették. A tudomány előhaladása, a gondolat szabadsága, a felfedezések és feltalálások szédületes eredményei, a nagy világfelfordulás, korunk óriási szellemi erkölcsi vonaglásai, az ipar zavargásai, a kereskedelem és a pénzügyi élet nagy válságai. Mindezek közös erővel felszakították a közsiklasírt és új életre keltették a Krisztus anyaszentegyházát:

És itt áll előttünk megújulva, megifjodva, vonzóbban, csábítóbban, mint valaha.

Azt kérdezheti tőlem valaki a Tamás lelkével, miből következtetem, hogy az anyaszentegyház az indolencia sziklasíkjából csakugyan feltámadt? Mik annak a csálhatatlan jelei? Nyugodtan rámutathatnék felelet gyanánt az újra

megtelt templomokra, az egyház iránt tanusított komoly tiszteletre, tekintélyének, működésének nyilvános elismerésére. Mindezek üdvös dolgok, biztató jelek, de mégsem ezek a mi bizonyosságaink.

A csálhatatlan jelek azok, hogy egy egészen új élet kezd előtörni a mai világba. A Krisztus nagy ideai, intenciói, erői *új átértésben* izzanak a lelkek előtt. Mintha csak most találtak volna rájuk. Örök evangéliuma új fényben ragyog, új alkalmazásban elevenedik meg. Sok évszázad elmúltával végre, valahára ráeszmélt az egyház is arra, hogy Krisztus főintenciója az volt, hogy: *helyes társadalmi rendet teremtsen az emberek közt.* Ráeszmélt végre, hogy miért beszélt Krisztus olyan érthetetlenül sokat az *Isten országáról*. És miért olyan feltűnően keveset az egyházzal. Maga az uri imádság is egészen új értelemben lángol előttünk, mint a mumia szájában talált buzaszem, amely új életre serken. Kezdjük tisztán látni, miért használt Jézus abban az imádságban olyan szavakat, amiknek mélységes értelmét csak most értjük át igazán: „Jöjjön el a te országod. Legyen meg a te akaratod.” Amint reánk derül a valódi értelmük, csodálkozva dörzsöljük meg szemeinket, miért is nem értettük mi ezt meg így ennek-előtte is.

Megint azt kérdezheti tőlem valami hitetlenkedő Tamás:

— Miféle új élet jele van abban, ha én régi, ismerős szavakban új értelmet fedezek fel?!

Az, hogy az egyház végre belátta, legeslegelőször létezése óta, hogy az ő Krisztus által kijelölt szent feladata: *egy olyan társaságot teremteni meg a földön, amelyben minden ember megtalálhatja mindennap a maga becsületes betévő falatját; amelyben a világ gazdag kincseiből mindenkinek kijusson a maga becsületes osztályrésze; amelyben a kultúra áldásaiból mindenkinek megadassék az őt méltán megillető rész. És amelyben ne legyen senki sem, aki nyomorban éljen, akit állandóan demoralizáljon a betévő falatért való örökös aggodalom. Míg mások milliárdokban dusságnak!*

Az anyaszentegyház kezdi belátni, hogy ez volt a Krisztus szent intenciója. Kezdi megragadni Mestere nagy gondolatait, hogy ezen szent célja keresztülvitelére gyűjtött maga köré embereket. Hogy azok legyenek a társadalom romlástól megmentő jói, a világ világosságai. Ezt a magasztos nagy feladatot kezdi belátni a háború óta az anyaszentegyház. Neki mindent el kell követnie, hogy nagy életelveit, mint átalakító kovászt behelyezze az emberi társadalomba és azt, mint annak élő lelkiismerete, állandóan egészségesen vivő fenntartsa, irányítsa, boldogítsa. Felséges hivatalát csak így fogja méltón betölteni.

Ujra azt kérdezheti tőlem valami kételkedő Tamás, hogyha ez volt a Krisztus intenciója, miért nem teljesítette azt eddig már az egyház?

Azért mert félretelődött, hamis vágányokra tévedett. Az egyház igen korán merő intézménnyé vált, amely csupán önönmagáért létezett. Félte őrizte saját hatalmát, vagyonát, kánonjait. Sok becses századot tékozolt el arra, hogy megteremtessen egy olyan egyházat, amelyik dominálja az egész világot. Ezt csinálta a róm. kath. egyház. Ezt diszkreditálta a reformáció. Azonban a református egyház is eltolódott eredeti rendeltetéséből, míg végre az újabb idők óriási szellemi vonaglásai felébresztették ebből az álomszerű szendergésből és megértették, hogy az egyház főfeladata: **ujjáformálni az egyént és ezáltal az egész emberi társadalmat.**

Igy fog előállani az egészséges társadalmi rend. Így jön létre az Isten országa az ember életében. Már pedig ettől függ a tulvilági élet üdvössége is.

Uj látomások ezek. Uj elhívások. És az egyház kezdi magára vállalni a dicsőséges feladatot. Mert tisztán áll már előtte, hogy az emberiség nagy célját sohasem érheti másképen. Isten országát e földön csak Isten erejével lehet megalapítani. Meg olyan eszközökkel, amik Isten tulajdonságait képezik: jóakarattal, megértő szeretettel.

Azért az egyház szolgálainak meg kell érteniök az idők jeleit. Bele kell mélyedniök a mai vonagló korszak minden nagy gondolat-áramlatába s tanulmányozni kell azok vonatkozásait az emberi társadalomra. Ismernie kell a munkát és a tőkét, a javak előhozatalát és szétosztását, a nevelést és a társadalmi jólétet, a bölcs törvényhozást és a helyes nemzetközi viszonyokat. És teljes szívéből, teljes lelkéből és minden erejéből belevinni ezekbe a Krisztus igazságát. Így tud helyes irányban vezetni. Isten országát megteremteni. Ugyanilyen szellemben kell haladniok az egyház tagjainak is, hogy mint méltó hírnökök vigyék ki a társadalomba a Krisztus igazságait, hogy ők is eredményes vezetői lehessenek a családjuk szűkebb körének. Így jön el oda is az Isten országa.

Ez volt a stockholmi keresztyén világkonferencia netto eredménye.

Bokor Sándor.

Szolid keresztyén szaküzlet! **Horváth és Tsa** órák és ékszerész  
Oradea, General Mosoiu (Kert) - utca 4. Ipartestület mellett

## „Egyházi és Iskolai Szemle”

előfizetési ára: egy évre **240** Lei,  
fél évre **120** Lei, negyedévre **60** Lei.

## Egyházi élet.

### A nagybányai egyházmegyei lelkészegyesület értekezlete.

A nagybányai református egyházmegye lelkészegyesülete f. hó 22-én délelőtt tartotta szokásos évi értekezletét a szatmári egyháztanács termében, amelyen az alkotó tagoknak körülbelül a fele jelent meg. Mert ha a szorgos aratási munkákat való elfoglaltságot figyelembe vesszük is, akkor is több érdeklődést érdemelt volna az értekezlet a lelkésztársak részéről, annyival is inkább, mert nagyon fontos kérdések vártak megvitatásra.

Az értekezletet Magoss Ferenc elnök nyitotta meg, szíves szeretettel üdvözölve a megjelenteket. Majd felhívta az értekezlet tagjait, hogy a más egyházkerületbe távozott Miszti Mihály jegyző és az elhalálozott Makay Elek pénztáros helyett új jegyzőt, illetve pénztárost választanak. A felhívásra az értekezlet tagjai jegyzőnek Visky Ferenc egri i lelkészt, pénztárosnak pedig Dávid Sándor batizi lelkészt választották meg egyhangulag.

A választás megejtése után Boros Jenő szatmári lelkész ismertette a lelkészi nyugdíj- és özvegy árva gyámintézet megalakításának szükségességét, rámutatván arra, hogy ez első sorban a lelkészeknek magukkal és családjaikkal szemben tartozó kötelessége. És mert valóban lelkiismeretlenség volna tovább is tétlenül nézni azt a nyomort, amelybe egy-egy lelkész elhunytával annak családja jut, indítványozta, hogy ennek sürgős megvalósítására az egyházmegyei közgyűlés is hívja fel a kerületet. Addig is azonban, míg a kerületi vagy az országos gyámintézet megkezdí a működését, ideiglenesen belkörüleg gondoskodjanak az özvegyek és árvák segélyezéséről olyan formán, hogy az egyházmegye minden egyes lelkésze az eddigi hozzájárulásán felül, évenként legalább is 2000 Leit adjon erre a célra. Miután pedig, különösen Szatmáron, sok olyan lelkész-özvegy- és árva él, akiknek a férje nem a mai egyesült nagybányai egyházmegye területén szolgált kérje fel a lelkészértekezlet hasonló eljárása d többi egyházmegyéket is.

A hármas irányu indítványt, amelyet élénk eszmecsere követett és amellyel kapcsolatban Oláh Sándor krassói lelkész felolvasta a krassóvidéki lelkészikör hasonló értelmű javaslatát, egyhangulag elfogadta az értekezlet és az özvegyek belkörü segélyezésének előkészítésére egy szűkebbkörű bizottságot küldött ki.

Visky Ferenc egri-i lelkész ismerette ezután a nagybányai körnek az egyházfegyelem behozatalára vonatkozó javaslatát, melyet az értekezlet teljes egészében magáévá tett, szintén hangsúlyoz-

ván, hogy az csakis a fennálló egyházi törvények szerint alkalmazandó.

Az egyházi élet intenzívebbé tétele végett a hivek látogatását, a csereprédikálást és a presbyteri értékezetek tartását ismét figyelmébe ajánlja lelkészeknek az értekezlet és ezekkel kapcsolatban tartja megoldhatónak a lelkészözvegyek részére való segélygyűjtést is.

A mármaros-ugocsi körnek a konfirmáció idejére vonatkozó javaslatát érdemben nem tárgyalta az értekezlet, miután ez csak az iskolakérdéssel kapcsolatban oldható meg egyöntetűen. Addig a régi állapot tartandó fenn. Ugyancsak a mármaros-ugocsi kör javaslatára azonban kimondotta, hogy a kerületi gyűlés határozata értelmében a vasárnapi iskola vezetésében a tanítók kötelesek segédkezni a lelkészeknek.

A bibliakörök szervezése elrendeltetvén, kéri az értekezlet a kerületet, hogy a bibliaköri munka anyagára vonatkozólag is adjon tájékoztatást és az iratterjesztést is központilag szervezze.

Végül javasolta az értekezlet az egyházmegyei közgyűlésnek, az özvegyi gyorssegélyt 200 Leiben, az esperesi megerősítés díját pedig úgy az egyházak, mint a lelkészek részéről 100—100 Leiben állapítsa meg.

Az egész délelőttöt kitöltő értekezleten sok üdvös eszme vetődött fel. Vajha minél több megvalósulna belőle.

B. I.

## Akiket hazahivott az Ur.

**Lányi Elemér** zsarolyáni lelkész tragikus körülmények közt hunyt el jul. 10-én. Egy héttagú társasággal kiment a Szamosra fürödni. Senki sem tudta, hogy a folyót azon a szakaszon előtte való nap kotorták és gyanútlanul mentek bele a mély, sodró árba, mely mindnyájukat elkapta. Öten szerencsésen megmenekültek a segélykiáltásra oda-siető egyik földmives segítségével, de a lelkész, míg Mébész Jenő ottani tanító gimnazista fiát menteni akarta, maga is elmerült és mindketten belefulltak a Szamosba. Holttestükre is csak másnap tudtak ráakadni. A község és az egész környék nagy részvéte mellett temették el őket. A gyászszertartást Sipos József esperes végezte és 30 lelkész volt jelen.

A vigasztalás Istene nyugtassa meg a megrendítő gyásszal súlytott vesztés szíveket.

**Szabó Zsigmond**, néh. Szabó Lajos volt amaci lelkészársunk árvája letanus mérgezésben egy napi szenvedés után hirtelen elhunyt. Elhunytával újabb csapás szakadt az ugyis megpróbált családra és özvegyre. kinek adjon erőt az Ur kettős nagybánata elviselésére.

## Egyházi hírek

**A nagytiszteletű Református Lelkészi Hivatalok** még július 3-áról értesítette a Nagyváradi Protestáns Jótékony Egyesület, hogy az általa fenntartott Árvaház költségeinek fedezésére egy naptárt ad ki *Református Árvaházi Képes Naptár* címen, amely folyó évi október hó végén jelenik meg Nagyváradon, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület központjában. A Naptárban — a szokásos részekén kívül — közöljük az egyházkerület névtárát is. Kértük azért a lelkész urakat, hogy a rendelő-lap felhasználásával gyülekezetüknek a jövő évi előrelátható naptárszükségletét Csernák Béla lelkésszel közöljék, hogy a jelzett számú példányt a megjelenés után azonnal megküldhesse. Biztosítjuk lelkésztársainkat, hogy a Naptár a nagyváradi kitűnő nyomdai munkának diszére fog válni, expedálása pedig a legnagyobb pontossággal fog történni. A Naptár ára 25 lei, amelyből 10% az elárusítót illeti. Az értesítéshez főtiszteletű Püspök ur a következő ajánló sorokat csatolta: „1040—1926. sz. A nagyváradi református Árvaház vezetősége, midőn a szent cél érdekében arra törekszik, hogy az árvák fenntartásának lehetőségét egy „Naptár“ kibocsátásából nyerendő anyagi jövedelemmel biztosítsa, nemcsak közfigyelmet fölkeltő érdemes munkát végez, de egyenes kötelezettséget is ró minden magyar református emberre, főként és elsősorban a lelkészekre és tanítókra, hogy annak minél szélesebb körben való elterjesztésére minden készségüket áldozzák. Mig tehát egyfelől a „Naptár“ ügyét nemes hajlamukba a legnagyobb bizalommal ajánlom, addig másfelől atyafiságos szeretettel kérem, hogy Idvezítőnk kicsinyeit anyaszentegyházunk és magyar fajunknak nagy érdekéből szívókbé fogadni méltóztassék.“ Miután a múlt hónap első felében szétküldött felhívást és megrendelő lapokat (a névtári adatokkal) a mai napig több egyház nem küldte vissza [Bunyaszegszárd, Csavos, Dunaszentilona, Igazfalva, Nagyszentmiklós, Resica, Szigetfalu, Újszentes, Bihar, Bors, Fugyivásárhely, H. Közkovácsi, H. Pályi, H. Ujlak, Nagykakucs, Nyüved, Pusztajlak, Rév, Siter, Szalárd, Jákóhodos, Apátkeresztur, Biardiószeg, Erbogyoszló, H.-K.-Szentimre, H.-K.-Sz. Miklós, Kóly, Margitta, Micske, Szalacs, Székelyhid, Vedresábrány, Apa, Avasujváros, Dabolcs, Halmi, Hosszmező, Józsefháza, Kakszentmárton, Kispesleske, Kőszegremete, Mikola, Misztótfalu, Nagybánya, Nagykolcs, Nagytárna, Patóháza, Pusztadaróc, Sárköz, Szamosdara, Szamoskóród, Szatmár, Szatmárhegy, Vámfalu, Bere, Dengeleg, Géres, Kaplony, Kismajtény, Nagykároly, Szaniszló, Ant, Árpád, Belényes,

Ára 90 Lei. — Beszerezhető:  
**Béres Karoly**nál  
 Megjelent a nagybétéus Királyhágómelléki Énekeskönyv. a Tanítónőképző-Intézet épületben

Sonkolyos, Belényesujlak, Bélzerind, Borossebes, Gyorok, Feketetót, Köröstárkány, Magyarcséke, Nagyzerind, Nyégerfalva, Tamáshida, Vadász, Nagyszalonta] s miután a Naptárt csak annyi példányban nyomatjuk, amennyi megrendelés lesz, kérjük a lelkészi hivatalokat, hogy a szükséges mennyiséget már most tessék megrendelni, mert későbbi megkereséseknek nem tehetünk eleget. Nagyvárád, 1926. aug. 3. A kiadóhivatal

**Volt diákok találkozója.** A szatmári református főgimnáziumunk volt diákjai találkozóra gyűlnek össze f. é. szept. 5-én. A tanári kar emlékeztetés ünnepé akarja avatni e napot s ezért kéri mindazokat, akik az iskolának hosszabb, vagy rövidebb ideig tanítványai voltak, közöljék pontos címüket az igazgatósággal. — Bővebb tájékoztató a meghívókon és a lapokban lesz.

**Harangavatás Misztótfaluban.** Gesztenyészőlős hegyhát alján, akácoktól, fenyőktől szegélyezve, zajló patakok csobogásán andalogva huzódik el a kies fekvésű Misztótfalu. Álmodozó csendjét, vadregényes táját örömhangok verték fel jun. 12-én, amikor az ottani reformátusság nagy áldozatossággal öntetett ötödfél mászás új harangját avatta fel az Isten dicsőségére. A község közepén ódon várkerítés falai közül emelkedik ki többször restaurált, bővített alakban az ősrégi templom, melyet fakult földiáns már 1595-ben „az mi öreg kőtemplomunk”-nak nevez. Körülötte már a reggeli órákban ünneplőbe öltözött nép ögyeleg, ragyogó arccal köszöntve az innen-onnan érkező vendégeket. — Tíz órakor megkondult az új harang és hangjára zsufoltta népesült hamarosan az ős Sion virággal diszitett szent csarnoka. Fölharsan a hálamondó dicséret. Papolczy Zoltán apai lelkész költői szárnyalású, gyönyörű imája Istenhez emeli a lelkeket. Utána Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész tartja meg ünnepi beszédét az új harang külső és belső épülésére intő korszerű prédikációjáról. Aztán Kiss Ferenc szatmárhegyi segédlelkész, a helyi lelkipásztor fia olvasta fel a harang beszerzésének történetét, amiből megtudjuk, hogy a maroknyi gyülekezet a község másfajú és vallású lakóitól is segítve, 87 ezer Leit hozott össze a szent célra. A berekesztő imát Nagy Lajos felsőbányai lelkész mondta, megindító szép közvetlenséggel magasztalva a Segedelem Urát és áldást esdve az áldozatos szívekre. Az imák és beszédek között a színérváraljai énekkar három kiünően betanult és előadott énekszámmal szerepelt, Fábián István tanító-karnagy szakavatott úrigálása mellett. Érdemes a megemlítésre, hogy ettől a kis gyülekezettől négyezer Leit megközelítő perselypénz folyt be. A délben tartott népes banketten lelkes beszédek éltették a dicséretre érdemesült

gyülekezetet s ennek harminc éve zajtalan építéssel sáfárkodó, szelidlelkű őrállóját, Kiss Sándor lelkipásztort és szépszámu családját, valamint Stoll Béla nagybányai lakos bányaigazgatót, aki a krisztusi szeretet nevében r. katolikus létére is állandó jóltevője a misztótfalusi református egyháznak. A délutáni istentiszteletet Bartus Jenő szatmári segédlelkész látta el alkalmi szép imával és tartalmas beszéddel s a színérváraljai dalárda ezuttal is elismetésre méltóan énekelt. Az ünnepséget este az ottani műkedvelő-gárda több egyfelvonásosból álló, derekas színjátás és táncvígá-lom zárta be.

**Hirdetmény.** A nagyszalontai református internátus a jövő 1926—27. iskolai évben is vesz fel gimnáziumi növendékeket. A teljes ellátás díja hónaponként 750 azaz hétszázötven Lei, 10 kiló kenyernek való és 3 kiló nullás liszt, 10 tojás. Ezért e növendékek kapnak: lakást, fűtést, világítást, reggelit, ebédet, vacsorát, délelőtt 10 órára egy darab kenyeret. Mosatást az intézet nem vállal, ezt a szülők teljesítetik. A felügyeletet az intézetben lakó ref. segédlelkész teljesíti. — Az ellátási díjakat 2 hónaponként előre kell megfizetni. A szünidők le nem számíthatók, úgy hogy egy iskolai évre 7500 Leit, 1 mázsa kenyér- és 50 kiló nulláslisztet kell minden tanulónak fizetni. Akik fiaikat az internátusba felvétetni óhajtják, kérvényüket augusztus 25-ig adják be Böszörményi Lajos református lelkészhez Salonta-Mare Nagyszalontára.

## Harang és fémöntőde

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu—Nagyszeben

szállít templomi harangokat garantált békeötvöztetésben, művészi kivitelben a legmesszebbmenő jóállás mellett. Hosszu évi tapasztalatok ezen szakmában elsőrendű munkát biztosítanak.

Képviselet: Kérjen külön ajánlatokat. Satu-Mare—Szatmár, Arany János-utca 22. szám

## BERGER és SPINDLER

nagyszebeni harangöntők ajánlják háboru előtti művészi kivitelben és minőségben készült templomi

## harangjaikat

Szállítási idő a megrendelestől 30 napon belül. Az árak a legolcsóbb napi ár. Jótállási idő: 15 év. Szavatolnak a hangok tisztaságáért és összhang-jáért. Hajlandók kedvező fizetési feltételeket adni.

## Hivatalos rész

Református püspöki hivatal Nagyváradon.

1497—1926 szám.

### Körlevél

a nagytiszteletű esperes, lelkes-, nagyságos középiskolai igazgatótanácsi elnök és igazgató, tekintetes elemi iskolai igazgató és tanító urakhoz.

Az új tanév közeledtével abban a reménységben levén, hogy iskoláink a további működéshez fölterjesztett okmányaik alapján a közoktatásügyi miniszter urtól a nyilvánossági jogot megnyerik, — már ezuttal szükségesnek tartom azt a figyelmeztetést, hogy a tanév előkészítése szempontjából mindazok az intézkedések megtétesse- nek, melyeket az államtörvény e tekintetben előír.

Közelebbről hangsúlyoznom kell, hogy különös gond és figyelem fordítandó minden iskolánál a miniszterileg approbált és engedélyezett tankönyvek beszerzésére, a vallástan és ének tanításánál pedig azoknak a szintén miniszterileg approbált tankönyvekre, amelyeknek előállításáról egyházkerületünk gondoskodott és amelyeket az egyházkerület bizománya, *Béres Károly Oradea-n* raktáron tart.

Mivel illetékes helyről már több alkalommal azt az értesítést vettem, hogy főképen ez utóbbi tankönyvek használata körül az egyházkerületi rendelkezéshez való szoros alkalmazkodáshoz szó fér, ennél fogva az idevonatkozó egyházfőhatósági utasítások megismétlésével kérem úgy az ellenőrzéssel megbízott nagytiszteletű esperes és igazgatótanácsi elnök, valamint az elemi iskolai igazgató és tanító urakat, hogy iskoláinkban csak az egyházkerület kiadásában megjelent tankönyvek használhatók és azoknak más tankönyvekkel való helyettesítése, amint egyik-másik helyen megtörtént a múltban, egyáltalában nem engedélyezhető. Ugyanazért felhívom a közép- és elemi iskolai igazgató, valamint a tanító urakat, hogy a **folyó évi október hó 15. napjáig**, az előbbieket közvetlenül, utóbbiak illetékes espereseik után hivatalomhoz jelentést tenni sziveskedjenek a vallástani tankönyveknek osztályonként megrendelt példányszámáról, valamint arról is, hogy a megrendelés a bizományostól vagy könyvkereskedőtől történt-e? Ezt a szorosabb ellenőrzést egyfelől indokolja egyházkerületünknek érdeke, másfelől megérthetővé teszi a bizománnyal szemben szerződésben vállalt az a kötelezettség, hogy az előállított tankönyvek használatát biztosítjuk és minden visszaélést megakadályozunk.

Egyetemes református egyházunk zsinata az új „Énekeskönyv”-et elkészítettén, annak használatba vétele felől rendelkezett. Ennek megfelelően egyházkerületünk már évekkel ezelőtt gondoskodott a legfelsőbb rendelet végrehajtása és az új énekeskönyvnek zsoltáros hiveink kezébe adhatása felől. Ugy a felnőtt egyháztagok, mint az iskolás növendékek használatára az új énekeskönyvet *Béres Károly* oradea-i nyomdatulajdonos által óriási áldozattal kinyomatta, hogy e részben sem gyülekezeteink, sem iskoláink hátramaradást ne szenvedjenek.

Bár egyházkerületünk több ízben megismételte már az új énekeskönyv használatára vonatkozólag kiadott rendeletét, sőt ennek foganatosítását, illetőleg bizonyos jelentéseket is követelt be az esperesi hivatalok útján, mégis mind e mai napig az a helyzet, hogy egyes gyülekezetek vagy egyáltalában nem tértek át az új énekeskönyv használatára, vagy egyformán használják a régi és új énekeskönyvet templomaikban, valószínűleg iskoláikban is. Ez lehetetlen és tarthatatlan, mert az előbbi esetben egyszerűen félreteszik a felettes egyházhatósági rendelkezést és így tudatosan elzárják hiveinket az új énekek megtanulása elől; az utóbbiba pedig zavart és rendetlenséget támasztanak az istenítisztelet kívánatos szép rendjében az által, hogy az éneklés nem egy és ugyanazon énekeskönyvből történik; az új énekeskönyvbe átvett régebbi énekeink közül is nem egy szövegváltoztatáson menvén keresztül.

Mivel a fentieket nagyobb és kisebb gyülekezeteinkben közvetlenül magam is tapasztaltam, egyházkerületünknek azt a többszöri határozatát, mely úgy templomainkban mint iskoláinkban kizárólag az új énekeskönyv használatát tette kötelezővé, kötelességszerűleg megújítván, felhívom és kérem lelkesztársaimat, valamint a kántor és tanító urakat, hogy haladéktalanul az új énekeskönyv használatára térjenek át, a régi és új énekeskönyvek parallel használatától tartózkodjanak. A nagytiszteletű esperes urak pedig bölcs belátásuk szerint föltétlenül biztos értesülést szerezni méltóztatassanak arról, hogy az egyes gyülekezetek vezetői eleget tesznek-e e rendelkezésnek, s ha valahol mulasztás történik, hivatalomhoz arról becses jelentéseket kérem a megfelelő intézkedés céljából.

Atyafiságos szeretettel vagyok

Oradea—Nagyvárad, 1926 július 30.

Sulyok István s. k.,  
püspök.

1309—1926. sz.

**Pályázati hirdetés**

a nagyszalontai ref. egyházmegyébe kebelezett borosjenői ref. egyház (Arad-megye) missziói rendes lelkési állomására.

Javadalom: 1. Lakás és kert természetben. 2. Készpénz az egyház pénztárából 2400 Lei. 3. 32 kat. hold szántóföld (jelenleg bérbeadva holdanként 170 kg. búzáért = 1600 Lei). 4. Stóla az egyházker. szabályzat szerint 1200 Lei. 5. A kormányfőlt eseteg nyerendő államsegély, melyért az eljárás meg van indítva, de az egyház érette nem szavatol.

Kötelesség: Az ujonnan alakult borosjenői anyaegyház és a hozzácsatolt szórványok lelki gondozása, az elemi és középiskolai növendékek vallásos oktatása.

A szórványok gondozhatására az anyaegyház évi 6000 Lei uti általányt ad, mi az alapfizetésbe nem számítatik be.

Pályázati kérvények 1926 szeptember 15 ig Kassay Béla espereshez Tinca—Tenke (Biharmegye) küldendők.

Oradea, 1926 július hó 23.

Sulyok István,  
püspök.

**Pályázat**

A páulesti—szatmárpálfi ref. leány-egyház presbytériuma előkönyörgő kántor-tanítói állására pályázatot hirdet.

Fizetés: 1. 160, azaz Egyszázhatvan Lei készpénz: 160 Lei. 2. Márton Bálint alapítvány kamata 50 Lei. 3. 11 hl.: 770 kg. buza à 6 Lei: 4620 Lei. 4. 5 hl.: 300 kg. szemestengeri, à 3 Lei: 900 Lei. 5. 15 vécás föld: 4 kis hold föld hasznélvezete természetben, értékelve à 400 Lei: 1600 Lei. 6. 2 szekér széna helyett 1 kis hold föld hasznélvezete természetben, értékelve 400 Lei. 7. 5 kis hold föld szántása, értékelve à 80 Lei: 400 Lei. 8. 5 öl botfa természetben, beszállítva értékelve à 800 Lei: 4000 Lei. 9. Stóla: 60 Lei. 10. Lakás és kert természetben. 11. Az államsegély folyósításáig kiegészítés az egyház pénztárából, az egyházkerület által megállapított fizetési minimumra: 5810 Lei Összesen 18,000 Lei.

Jegyzet: Az ingatlan-vagyonért az egyház fizeti az adót.

Kötelesség: Egyházkerületi utasítás szerint I—VII. oszt. vegyes iskola és ismétlő iskola vezetése. Vasárnapi iskola vezetése. Istentiszteletek végzése: vasárnap és ünnepnapokon kétszeri prédikációval, hétköznapiakon s bünbanati héten könyörgéssel. Egyházi jegyzői tisztt. teljesítése, a számadások vezetése, a felügyelő lelkész irányítása mellett azok elkészítése. Kántori teendők végzése, énekkar vezetése.

Pályázat határideje a hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Személyes megjelenés kívánatos, egyház csak a megválasztottnak állapít meg utiköltiséget. Pályázatok Gy. Kovács József ref. felügyelő-lelkészhez, Ambud—Ombod, jud. Sätmar, küldendők.

**Presbyterium.****Pályázat**

a szentjebbi (Biharmegye) ref. kántortanítói állásra.

Javadalom: 1. Természetbeni lakás (két szoba, konyha, kamara) istálló, szekérszin, baromfi és disznóól és konyhakert. 2. 24 kat. hold szántó és kaszáló egy tagban. 3. 5 métermázsa buza az egyház magtárából,

vagy ennek folyó pénzértéke az egyház pénztárából. 4. 1 köböl rozs vagy ennek folyó pénzértéke. 5. Készpénz: 334 Lei az egyház pénztárából. 6. 2 kockafa (megfelel 4 méternek) a községi erdőből. 7. Stóla egyhm. megállapítás szerint. A földek fele adóját egyház fizeti. Az állami fizetéskiegészítés folyósítása esetén az 5 q buzafizetést az egyház beszünteti.

Kötelessége az I—VII. oszt. mindennapi és ismétlő iskola vezetése. A kántori teendők végzése. Lelkész akadályoztatása esetén templomi szolgálat. Pályázhatnak ref. vallásu, megfelelő képesítéssel bíró tanítók, esetleg tanítónők. Az állás f. évi szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől számított 2 hét. Pályázati kérvények ref. lelkész hivatalnak Sätmb (Szentjobb. Vasutállomás: Bihardiószeg) küldendők.

2—1

**Egyháztanács.****Pályázat**

a nagyszántói (Santoul-Mare) ref. egyház régi felekezeti kántortanítói állásra.

Fizetés: 1. Készpénz az egyházközség pénztárából 800 Lei.

2. Négyszeri örletés megváltási értéke 240 Lei.

3. A község pénztárából ismétlősök tanításáért 200 Lei.

4. Tíz és 1/4 köböl gyűlt buza (étszeres) értéke 4100 Lei.

5. Két öl kemény tűz fa beszállítva, értéke 1200 L.

6. 3 kat. hold 560 négyszögöl pr. minőségű régi egyházi föld, fele kántori, fele tanítói, értéke 2700 L.

7. E földek az agrártörvénynek megfelelően 16 holdra kiegészítettek. Amennyiben a kántori teendők teljesítéséért a kiutalt 8 hold is érvényben marad, megválasztandó tanító iskolafenntartói járulékból minden gyermek után 20 Lei és 1 csirkét fog kapni.

Ha az agrárföldek kiegészítése nem teljes mértékben történne meg, az esetben az egyes gyermekek utáni járandóságot az egyház emelni fogja a régi díjlevélben foglaltak szerint 1 véka buza, 1 véka zab és 1 csirke aránylagos kiszolgálásatásával.

8. A községi közlegelőn 8 drb. legeltetési jog, értéke 200 Lei.

9. Temetési stóla évi átlagos értéke 400 Lei.

10. Kiutalás esetén államsegély.

11. Lakás természetben, 1/4 hold kerttel. A lakás átalakítása 1927. évben megfog történni.

Kötelesség: Az osztatlan iskola és az ismétlő gazdasági iskola tanítása, kántori teendők végzése, lelkész helyettesítése, egyházi jegyzőség teljesítése.

Pályázhatnak román honosságú, nosztrifikáló vizsgát tett, kántori képességgel bíró férfi-tanítók, kik katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Amennyiben megfelelő férfi-tanító pályázó nem lenne, kántori képesítéssel bíró nőtanító is alkalmazható lesz, ideiglenes minőségben. Pályázni szándékozók szabályszerű okmányokkal felszerelt kérvényüket Nagyszántó ref. lelkész hivatalához, urols posta. Episcopia Bihor, Jud. Bihor, küldjék-be augusztus 20 ig.

**Ref. Presbyterium.****Jelentkezés káplánságra.**

A csermői beteg lelkész a mellette alkalmazandó s. lelkésznek ellátásban, föld javadalomban mintegy 35,000 leit helyez kilátásba. Azok, akik az alkalmaztatást elnyerni óhajtják, forduljanak

vagy közvetlenül a csermői lelkészhez, vagy pedig egyházkerületünk püspöki hivatalához.

Ha esetleg III. vagy IV. éves theologus illetékes hatóságától kibocsátást nyerne, az ilyenek ideiglenes alkalmazása is lehetséges volna.

### Pályázat.

A kaplonyi ref. egyház pályázatot hirdet a megüresedett kántortanítói állásra.

Fizetés: 18,000 lei, vagy e helyett a következő javadalom. 1. 3 h föld. 2. 400 □-öl kerti föld. 3. 4 legeltetési jog. 4. Minden iskolás gyermek után  $\frac{1}{2}$  véka tiszta baba,  $\frac{1}{2}$  véka gabona és egy ölös csirke. 5. Készpénz fizetés 6000 lei évnegyedes előzetes részletekben. 6. Bérelt lakás, vagy ennek megfelelő lakbér. Földek adóját az egyház fizeti.

Kötelessége: a VI osztályu vegyes iskola tanítása, kántori teendők végzése. Pályázhatnak férfiak és nők.

Pályázati határidő 1926. aug. 20. Az állás szep. 1-én foglalandó el. Pályázati kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Capleni [Kaplony] p. Careii-Mari 1926. jul. 27.

### Presbytérium.

#### Pályázati hirdetés.

Az oar—ovári református egyház pályázatot hirdet a II. ik vegyes tanítói állására.

Javadalom: 1. Az egyház pénztárából 18,000 azaz Tizennyolcezer lei és 2. 2000 azaz Kettőezer lei készpénz.

Kötelesség: A prebytérium által reá bízott osztályok vezetése. Ha férfi választatnék meg, úgy kántor helyettesítése, énekkar szervezése és vezetése, számadás készítésében segédkezés.

Pályázhatnak okleveles ref. tanítók és tanárnők, akik igazolni tudják, hogy a román nyelvű vizsgát sikerrel letették, vagy államérvényes oklevéllel rendelkeznek. Férfi pályázók előnyben részesülnek. Pályázati kérvények megfelelő okmányokkal augusztus hó 15-ig a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Oar—Ovári, Szatmármegye 1926 július hó 19.

Fehér Bertalan,  
lelkész.

#### Pályázati hirdetés.

A csokalyi [Ciociaia, Bihar m.] ref. egyház pályázatot hirdet orgonista kántortanítói állásra. I—VI. oszt. vegyes.

Javadalom: 1. 16 Kat. hold egyházi, 8 hold agrárföld. Fele szántó, fele rét és kaszáló. 2. Tandij circa 45—50 véka rozs. 3. 12 m<sup>2</sup> tűzifa. 4. 2500 lei készpénz. 5. Kántorságért: 10 köböl rozs. 6. Stóla. Vasuti állomás: Székelyhid vagy Kágya. Kérvények a ref. lelkészi hivatalnak küldendők: Csokaly [Ciociaia] Bihar m. Posta helyben.

2—1

### Egyháztanács.

#### Pályázat.

A sebesi ref. egyház pályázatot hirdet halálozás által megüresedett orgonista kántortanítói állásra.

Fizetés: 1. Lakás, három szoba, konyha kamara 600 □-öl veteményes és gyümölcsös kert, 600 □-öl ákácás terület. 2. 6. Kat. hold szántóföld, adóját az egyház fizeti, haszonbéri érték 5000 lei.

Házi kezelés mellett 10,000 leit hoz. 3. Készpénz negyedévi előleges részletekben: 7000 lei. 4. Drágasági segély: 6000 lei. 5. Fizetés kiegészítés. A míg folyósítva lesz, az egyház fizeti. 6. Stóla; 500 lei. 7. Legeltetési jog 10 drb jószágra. 8. Egyházi jegyzőségért: 400 lei. Kötelesség. Ha az iskola megnyílik I. VI. osztatlan iskola vezetése. Ének valósi, ismétlősök tanítása; vasárnapi iskola és időnként templomi szolgálat a lelkész helyett. A község szép vidéken fekszik; vasut és egy tiszta vizű folyó mellett van az iskola és tanítói lakás is. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől 21 nap. Pályázati kérvények teljes felszereléssel román vizsgát igazoló okmánnyal a ref. lelkészi hivatal címére küldendő u. p. Sebis, jud. Arad.

Szabó József, lelkész.

## Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

**Wegenstein S. Fiai** orgona- és harmoniumgyárában, Timisoara.

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk.

26—8

## Harangokat,

vas harangszerelőnyeket ajánl és vas harangállványokat

**Hönig Frigyes** harangöntődéje

ARAD, Strada Bariliu No. 10-21. Alapított 1840.

## ÜRÖGDI SÁNDOR

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLO

ORADEA  
NAGYVÁRAD

Strada Simeon Stefan — Bethlen-utca 44. szám.

Elvállal: a legkényesebb igényt is kielégítő szobafestő és mázólo munkákat a legjobb kivitelben, jutányos árakon!

15—9

## BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődéje Ghioroc-on (Győrök, Arad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készít a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.]

29